

Adabiyot, madaniyat yashas - millat yashaydi

O'ZBEKİSTON adabiyoti va san'ati

УМУМИЙ ЎРТА ТАЪЛИМ МАКТАБЛАРИНИНГ БИТИРУВЧИ ЁШЛАРИГА

Кадрли фарзандларим!

Аввало, мана шу кувончли айёмда стукик шаҳодатномасини кўйла олиб, мустакил хаётга қадам кўйётганингиз билан барчангизни чин қалбимдан самимий муборакбод этаман.

Сизлар орзикӣ кутган 25 май санасида мамлакатимиздаги 10 мингнинг зиёд мактабларда “сўнгти кўнғирор”лар янграб, қарийб 392 минг нафар ёшларимиз қадрон мактаблари, меҳрибон устозлари билан хайрлашмоқда. Айниска, 12 мингдан ортиқ битирувчиларимиз ўқишни олтин, 2 мингдан зиёди кумуш медаль билан якунлаётган байрам шукухини янада ошироқмода.

Албатта, буларнинг барчаси нафакат сиз, азиз фарзандларимиз, балки биз – ота-оналар, устоз-мураббийлар учун ҳам ғоят қувончли ва ҳаяжонли воқеалардир.

Сизларни замонавий таълим олиб, қасб-хунар ўрганиб, жамиятимизда муносаб ўрин эгаллашингиз учун янгиланган Конституциямизда белгиланган бекиёс имкониятлар кутмокда.

Ҳеч шубҳасиз, ўз билим ва истеъодини Ватанимизга муносаб фарзанд бўлишдек максадларга сарфлашга бел боғлаган сиз каби ёшлар – янги Ўзбекистоннинг олтин фонди, беҳоҳа хазинасиидир.

Азиз ўғлиларим!

Бугунги кунда жонажон Ватанимиз тараққиётида миллий юксалиш даври бошланмоқда. Айниска, таълим тизимини ривожлантиришга алоҳида эътибор берадиганимиз сизларга яхши маълум. Хусусан, Инсонга эътибор ва сифатли таълим йили деб ном олган 2023 йилда маҳсус давлат дастурини қабул килиб, соҳа ривожини янги босқичга кўтариш, ўқитувчи ва мураббийларнинг жамиятдаги ўрни ва обрў-эътиборини ошириш бўйича кўплаб чора-гадирларни амалга ошироқмадиз.

Хозирги вактда юртимизда 10 мингдан зиёд давлат умумтаълим мактаблари, Президент, иктисолаштирилган ва изход мактаблари билан бирга кўплаб нодавлат, давлат-хусусий шериклик шаклидаги мактаблар фаолият юритмоқда.

Биргина ўтган йили 3,2 триллион сўм маблагҳи хисобидан 807ta мактабда курилиш ва таъмилаш ишлари амалга оширилди. Бу йил эса ўрта таълим масканларига 40 минг дона замонавий компютерлар, 442ta комплект робототехника жиҳозлари ва бошқа зарур ашёлар етказиб берилди.

“Баркамол авлод” болалар мактаблари, болалар ва ўсмиirlar sport maktablari keng kўlamli maъnayi-mâriyif tadtiblari amalga oширилмоқда, ёшларимиз ўртасида kitobxonlikni kuchaytiresh, ularning adabiёti, san'at va sport tótgarkalriga faol jalib etishi bўyicha izchil shi olib borilmokda.

Ана шундай ишларимизнинг самараси сифатida юртимиз ўқувчilari жорий йилда mintakaviy va xalqaro fan olimpiyadalarida 2ta oltin, 15ta kumush, 27ta bronza medalilarini kўlga kirittgani, 6 nafar isteъodili qizimiz Zulfiya nomidagi davalat muhofotiga savoror bўlganlari bochamizini kursand kiliadi.

Шунингдек, ўқувчilari maktab davrida ega kabsiga ega bўliishlari учун 11-sinfni ҳаётga йўliplama beruvchi sinf deb belgilab, ёshlariga

камida ikkita чет тили ҳамда тадбирkorlari jalb qilgan holda bitita zamonaviy kasb ўrgatish tizimi жорий килинмоқда.

Хурматли битируvchilar! Кейинги пайдада Ўзбекистон унди-ўшиб келаётган сизdez azmu shijoatli ёshlarimiz учун улкан имконияtlar мамлакatiga ailanli bormoqda. Юritimizdagi 210ta olyiyoq, 330ta kasb-hunaq maktabi, қарийб 400ga yakun kollej va tekhnikumlar sizlarga ўzingiz tanzlagan soxolalar bўyicha etuk kadr va malakali mutahassis bўliish учун imkoniyat mайдonini bўlib hizmat kiliadi.

Talabalarning iishlab chiqarişdan ajaralmagan holda ўki, oliy malmumot olishini ta'minlaş makkadida 154ta olyiyoqda sirtki, 15ta olyiyoqda esa masofaviy taъlim shakli faoliyat kўrsatmoqda.

Шу bilan birga, davr talabidan keliib chikiib, ёshlarni zamonaviy kasblarga ўrgatadigan monomarkazlar, Aй-Ti va tekhnoparklar bunyed etiliishi ularning ўз businesslari bilan shugullanishiha xizmat kiliadi.

Sizlarning jamiatida muносаб ўrninzingiz эгаллашингиз учун жойlarдagi xokimliklari, sektor raхbarlari, makhallal jamaotchitligi ham jaqin kўmacki va maslahtachi bўladidi. Bunday ezzu makсад йўliida ularning ezhiklari doimo sizlар учун очикdir.

Ishonchim komilki, sizlар яратilgan uшbu imkoniyatlardan foydalangan holda, kelgusida yurtimizdagi zamonaviy iishlab chiqariш korxonalari, kattha-kattha firma va kompaniyalar, davlat va nodavlat tashkilotlariда mehnat kiliib, ўз bilim va malakangiz bilan mammakatimiz равнакига muносаб xissa kўshasiz.

Bugun maktabni tugatib chiqakegtan iingit-kizlariimizning xar biri эл-yurtimiznинг meҳri va эътиboro da bўlišiniya jana bir bor taъkidlab aytmočimian.

Siz, aziz farzandlariimizni ke-lažakda jana ulkan va masъuliyatlari marralari kutmokda. Xar birinzingiz haётda muносаб ўrninzingiz topishingiz учун biz bundan keyin ham bor kuch va imkoniyatlarni tólik ishta solamiz.

Men siz, aziz farzandlariimidan bir narsoni súraineran: tiniimsiz ўki, izlanib, zamonaviy biliymlarini egallashaşdan aslo tóxtamang! Doimovaktning kadriga etib, muntagazam bilim va tajribanizingiz oshirib borсангиз, катый belgilab oлган reja va makсадlarining sari dadił xarakat kilsanqiz, albatta kelgusida kattha muvaqqafiyatlarga erishasiz.

Sizlarning doimo marranni baland olib, yagona kuch bўlib xarakat kilişinzingizga ishonaman. Sizlar bunga albatta қodirsiz.

Ana shunday shaflari va masъuliyatlari йўlda barchangizga ulkan yotuk va muvaqqafiyatlari, shaxsий haётin-gizda baht xomad tilayman.

Sizlarning maktab taъliminin muvaqqafiyatlari tamomlaganining bilan jana bir bor samimiy tabrikilayman. Mustakil haётdagisi kadamlarining kutulg va barakali bўlsin, aziz ўғli-kizlari!

Шавкат МИРЗИЁЕВ,
Ўзбекистон Республикаси
Президенти

2023 ЙИЛ – ИНСОНГА ЭЪТИБОР ВА СИФАТЛИ ТАЪЛИМ ЙИЛИ

ҚИШЛОҚ МАКТАБИ ШУКУХИ

Қишлоқлар чирой очди. Эътибордан четда қолган юртимизнинг энг олис гўша-ларигача бугун бунёдкорлик iшлари амалга оширилаётганига гувоҳ бўласиз. Бу бежиз эмас. Давлатимиз раҳбари ташабbusi билан ҳаётga изchil tатbiқ etilaётган “Обод қишлоқ” дастuri амалий натижалар бера бошлади. Эндиликда қишлоқ жойларида қурилаётган замонавий уй-жойлар, дам олиш масакнлари шаҳардагидан асло қолишмайди.

– Авваллари oddiy bir yomushni bajarish учун ҳам tuman markaziga boriib, nавbatda turardik, – deidi ёши etmiшdan oшиб қолган Mахмud отa bulaётgan ўзgariшlarни taroziga solaётgандек salmoқlab. – Энди қишлоқlарimizda ҳammasi bor, сартарошона, кассобона, dўkonlar... nima derdi...

– Xizmat kўrсatiш shaҳobchalari.

– Xa, yashang, ўшалар. Йўлларни aйтmaisizmi?

– Қишлоқdagi йўлларга asfalt ётқизish учун ҳам Moscowning ruҳsatni kerak bўlgan-da, sizlarning davringizda.

– Bizning davrimizni siz aйтманг, men eslamay. Ўзimizda raхbarlар nomiga bўlgan – xattot ўz она tilida gappashiшni ham bilişmaganiдан keyin bu ёғini kўyevirin...

– Kiyomat kўrсatiш shaҳobchalari.

– Xa, yashang, ўшалар. Йўллarni aйтmaisizmi?

– Қишлоқdagi йўллara asfalt ётқizish учун ҳам Moscowning ruҳsatni kerak bўlgan-da, sizlarning davringizda.

– Buzingiz davrimizni siz aйтманг, men eslamay. Ўзimizda raхbarlар nomiga bўlgan – xattot ўz она tilida gappashiшni ham bilişmaganiдан keyin bu ёғini kўyevirin...

– Kiyomat kўrсatiш shaҳobchalari.

– Xa, yashang, ўшалар. Йўллarni aйтmaisizmi?

– Қишлоқdagi йўlлara asfalt ёtқizish учун ҳам Moscowning ruҳsatni kerak bўlgan-da, sizlarning davringizda.

– Buzingiz davrimizni siz aйтманг, men eslamay. Ўзimizda raхbarlар nomiga bўlgan – xattot ўz она tilida gappashiшni ham bilişmaganiдан keyin bu ёғini kўyevirin...

– Kiyomat kўrсatiш shaҳobchalari.

– Xa, yashang, ўшалар. Йўlлarni aйтmaisizmi?

– Қишлоқdagi йўlлara asfalt ёtқizish учун ҳам Moscowning ruҳsatni kerak bўlgan-da, sizlarning davringizda.

– Buzingiz davrimizni siz aйтманг, men eslamay. Ўзimizda raхbarlар nomiga bўlgan – xattot ўz она tilida gappashiшni ham bilişmaganiдан keyin bu ёғini kўyevirin...

– Kiyomat kўrсatiш shaҳobchalari.

– Xa, yashang, ўшалар. Йўlлarni aйтmaisizmi?

– Қишлоқdagi йўlлara asfalt ёtқizish учун ҳам Moscowning ruҳsatni kerak bўlgan-da, sizlarning davringizda.

– Buzingiz davrimizni siz aйтманг, men eslamay. Ўзimizda raхbarlар nomiga bўlgan – xattot ўz она tilida gappashiшni ham bilişmaganiдан keyin bu ёғini kўyevirin...

– Kiyomat kўrсatiш shaҳobchalari.

– Xa, yashang, ўшалар. Йўlлarni aйтmaisizmi?

– Қишлоқdagi йўlлara asfalt ёtқizish учун ҳам Moscowning ruҳsatni kerak bўlgan-da, sizlarning davringizda.

– Buzingiz davrimizni siz aйтманг, men eslamay. Ўзimizda raхbarlар nomiga bўlgan – xattot ўz она tilida gappashiшni ham bilişmaganiдан keyin bu ёғini kўyevirin...

– Kiyomat kўrсatiш shaҳobchalari.

– Xa, yashang, ўшалар. Йўlлarni aйтmaisizmi?

– Қишлоқdagi йўlлara asfalt ёtқizish учун ҳам Moscowning ruҳsatni kerak bўlgan-da, sizlarning davringizda.

– Buzingiz davrimizni siz aйтманг, men eslamay. Ўзimizda raхbarlар nomiga bўlgan – xattot ўz она tilida gappashiшni ham bilişmaganiдан keyin bu ёғini kўyevirin...

– Kiyomat kўrсatiш shaҳobchalari.

– Xa, yashang, ўшалар. Йўlлarni aйтmaisizmi?

– Қишлоқdagi йўlлara asfalt ёtқizish учун ҳам Moscowning ruҳsatni kerak bўlgan-da, sizlarning davringizda.

– Buzingiz davrimizni siz aйтманг, men eslamay. Ўзimizda raхbarlар nomiga bўlgan – xattot ўz она tilida gappashiшni ham bilişmaganiдан keyin bu ёғini kўyevirin...

– Kiyomat kўrсatiш shaҳobchalari.

– Xa, yashang, ўшалар. Йўlлarni aйтmaisizmi?

– Қишлоқdagi йўlлara asfalt ёtқizish учун ҳам Moscowning ruҳsatni kerak bўlgan-da, sizlarning davringizda.

муд отанинг гапларини тинглай туриб, хаёлим мени болалигим сари олиб кетди.

Ўтган асрнинг etmiшinchi йillari эди. Maktab ёшига etganimidan sўng raхmatli ota-onam mени maktabga bering masalasini muхokama kiliishi.

– Қiшlogimizdagи boшlanгic maktabaga beramiz, – dedi onam bu masalani oldindan xal etib kўyandek. – Borib kelaveradi.

– Borib kelaveradi, de, – dedi otam ўychan xoldi.

– Xa.

– Ammo boriб-kelaveriши bilan iш битmайдi, bolanning umri ўтади, – dedi otam ham avvaldan ўйlab юрганин юзага чизшиб. – Muҳidдин tuman markazidagi maktab-inter-

natta bořib ўқiyidi.

– Вой ўлмасам, – onam чўчиб tushgan-dek bўldi. – Maktab-internatda ota-onasi йўklar, etim-esirlar bořib ўқimайдimi?

– Maktab-internat ўқuv dargohi, – dedi otam salmoқlab. – Etimxona emas, у erdagи ўkituvchilari surishitirib keldim, olij mъalumotli, ўз kasbiга meҳr kўйган jaхши mutaxassislari ekani.

– Buzingiz davrimizni siz aйтманг, men chўchiб tushgan-dek bўldi. – Maktab-internatda ota-onasi йўklar, etim-esirlar bořib ўқimайдimi?

– Maktab-internat ўқuv dargohi, – dedi otam salmoқlab. – Etimxona emas, у erdagи ўkituvchilari surishitirib keldim, olij mъalumotli, ўз kasbiга meҳr kўйган jaхши mutaxassislari ekani.</

Махмуд ТОИР,
Ўзбекистон халқ шоири

БАХТИМИЗ БИРЛИКДА

Хуш ният балкитар инсон зотини, Ким яйраб куйламас бахт баётини, Нечун жуфт яратмиши күш канотини, Хурлик кўшигини куйланг жўрлиқда, Янги Ўзбекистон – баҳти бирлиқда!

Омонисиз бу замин яшарми, айтинг, Дарёлар ирмоқсиз тошарми, айтинг, Дунёни чарх уринг, Ватанга қайтиңг, Ватанисиз яшасан гиблар фўрлиқда, Янги Ўзбекистон – баҳти бирлиқда!

Аждодлар армони кўзин ёшида, Бошлари хам бўлди тақдир тошида, Бугун таъзимдамиз руҳин кошида, Улар орзу килган ушбу хурлик-да, Янги Ўзбекистон – баҳти бирлиқда!

Жонзотлар жонини ўзи асрайди, Миллатлар шонини ўзи асрайди, Кимдир касдларига пичок қайрайди, Муродга етолмас ҳеч ким зўрлиқда, Янги Ўзбекистон – баҳти бирлиқда!

Ҳаёт ранг беролмас сочлар корига, Эр ингит ярасин тинчлик корига, Биз елка тутайлик эсларкорига, Аллоҳ ярлақасин, эрни эрлика, Янги Ўзбекистон – баҳти бирлиқда!

АҚЛ ОРТИДАГИ ГУЛ

Жунбишга келмайди инсон шунчаки, Яланғоч бутоқда сайрамас булбул. Айтарим сиз учун аёндир балки, Ҳайрат бу – ақлининг ортидаги гул.

Чирок чирсилласа ўти сарбаланд, Қирғонни емирап сувнинг шиддати. Мухаббатнинг мавжи меҳрга монанд, Қалба ифор сочар сўзнинг хикмати.

Босган изингизнинг баҳори бўлса, Демаки умрингиз ўтмабди увол.

Шахар четидаги махаллагага янги оила кўчиб келди. Нозигул ва Ахтамжон кўп йилик елиб-югуришлардан сўнг учкиз, бир ўғли бўй чўзгандан янги коттежга кўчиб келишиди.

Атрофда хали ҳамма уйлар тўлиқ куриб битмаганидан ўнг томондаги уйдаги Одил бобо ва Тўйбили холадан бошка одамлар хали кўчиб келишимаган эди. Улар ўғил-қизларидан тинчб, кенжатойлари Камолжоннинг ҳарбий хизматдан қайтишини кутишаётган экан.

Коттежлар кичик кишлопка туташиб кетган эди. Нозигулга янги уй жуда маъкул бўлди. Xоналари унча катта бўлмас-да, болалари билан яшаш учун ҳамма шароти бор. Ошхонаси хам ичиди. Кайногасининг оиласи билан кичиккина ховлида тикилишиб яшаган Нозигул учун бу ер шохона касрек туюларди.

Ахтамжон фарзандларини ёнига олиб кичиккина экин ерини тартибга келтириди. Кўшилиринг катта ўғли, кизлари шахарда яшашларини билгани учун улардан хам ўз ёрдамини аямади. Ўзи ва кўшинисига тегиши бўлган экин ерларини текислаб, помидор, бодринг, ковоқдан тортиб ловиягача экди. Аммо Одил бобонинг еридаги экинлар унча яхши ўсмади. Ахтамжоннинг ери эса гуллаб-яшнади. Эҳтимол, Нозигул хам эрига ёрдам бериб, болалари билан бирга экин ерига алоҳида меҳр билан карагани бунга сабаб бўлгандир.

ЯНГИ ЎЗБЕКИСТОН БАХТИ БИРЛИКДА

Янги шеърлар

Онгингиз тонгининг оҳори бўлса, Мусаффо дил ичра топгайсиз камол.

Соғинган дийдорлар йиғлаб кўриша, Дийдасин ёшлари кавсар бўлгуси. Ошиклар севгани – ёрга эришса, Ишки кўзларида гавҳар бўлгуси.

Ниятга яраша амал, кўхна гап, Аммо ҳар кўнгилнинг орзуси бўлак. Шеър асли сўзларга тизилган садаф, Шоирнинг заргардан туйгуси бўлак.

Қаламим кўзига кўринди нукта, Ҳаёлимни ерга тушириди дулдул. Ҳар сатр когоғза битилса пухта, Бўлгай у аклнинг ортидаги гул.

ЮРАГИДА ЁҒДУСИ БОРЛАР

Кимлар баҳтина бахорин кўрса, Қалблари хам гулга ўхшайди. Ибратидан иморат курса, Ўзларидан узок яшайди.

Юрагида ёғдуси борлар, Ушалмаган орзуси борлар, Тўкилмаган туйгуси борлар, Ўзларидан узок яшайди.

Ватан деса, вафода собит, Жондош учун жафода собит, Бўлса яна оқил-у обид, Ўзларидан узок яшайди.

Мухаббатда мурод топгандар, Садоқатда сабот топгандар, Ўтса ҳамки, ҳаёт топгандар, Ўзларидан узок яшайди.

Изларидан дуо хушласа, Илму ҳикмат, зиё хушласа, Икки дунё Ҳудо хушласа, Ўзларидан узок яшайди.

ЗАМИН

Яратган саҳидир, йўқдир таънаси, Ҳар лахза кўргаймиз унинг карамин. Олганинг кайтармас нечун бандаси, Берганинг ошириб қайтарар замин.

Бир ҳовч уруғинг бир ботмон бўлгай, Беш дона буғдойинг битта нон бўлгай. Билмайсан, устингдан табиат кулгай, Берганинг ошириб қайтарар замин.

Нихолинг бир улкан дараҳт бўлади, Кувончдан вужудинг караҳт бўлади. Кўнглинг ҳам тўлади, кўнжинг тўлади, Берганинг ошириб қайтарар замин.

ДИЛ ТУҒЁНИ

Боғлар химматини дариг тутмаса, Тоглар сийратини дариг тутмаса, Инсон ҳайратини дариг тутмаса, Гўзаллик бизлардан йирок кетмасди.

Инсоф – инсон учун кўзгу бўлолса, Мухаббат покиза туйғу бўлолса, Гуноҳ – кечирилмас қайғу бўлолса, Гўзаллик бизлардан йирок кетмасди.

Тулпор туғида тош йигламаса, Бегуноҳ кўзларда ёш йигламаса, Насиба узилиб ош йигламаса, Гўзаллик бизлардан йирок кетмасди.

Мехр зам-замидан ичиблар юрсак, Қаҳр кечмишидан кечиблар юрсак, Раҳмондан, Раҳимдан чўчублар юрсак, Гўзаллик бизлардан йирок кетмасди.

Дунёда нима бор инсондан гўзал, Инсонга берилган иймондан гўзал, Биз буни билолсак агар муфассал, Гўзаллик бизлардан йирок кетмасди.

МЕХР СУРАТИ

Акмал Нура

Дунёда ҳар бир ранг Аллоҳ инъоми, Энг гўзал рангларни мусаввир терар. Сизга шоирларнинг бўлсин саломи, Мехрнинг суратин ким чизиб берар?

ХИҚОЯ

Хакки”, деб бир жуфтини олиб чикишини унутмас

маслик учун аввалгидек муомала килиб юраверди. Нобуд бўлган кўччатлар ўрнига бошқаларни экди. Ўғлига худди аввалгисидек бошқа велосипед олиб берди.

Нозигул ҳар доимигидек кўшиларига меҳрибон, тансиқ овқат килса, албатта, илинар, холанинг кизлари меҳмонга келса, якин дугоналари келгандек хурсанд бўлиб уйига таклиф килар, ҳатто тандирда нон ёпса ҳам “ҳамсоянинг

билин Нозигулни зикналика, Озодани бўлса ишёмасликда айлаброса ёлғон тўқиди. Совчи аёллар унга ҳеч нарса демай, ҳайр-маззурни хам насиya килиб жўнаб колишиди. Хола ўзича Озодадан шу таҳлит ўч олди.

Бу орада Тўйбили холанинг ўғли

Камолжон ҳам ҳарбий хизматдан қайтиб, вилоят марказидаги педагогика университетига ўқишига кирди.

У ҳафталаб ўқишида бўлгани учун

билин Нозигулни зикналика, Озодани бўлса ишёмасликда айлаброса ёлғон тўқиди. Совчи аёллар унга ҳеч нарса демай, ҳайр-маззурни хам насиya килиб жўнаб колишиди. Хола ўзича Озодадан шу таҳлит ўч олди.

Бу орада Тўйбили холанинг ўғли

Камолжон ҳам ҳарбий хизматдан қайтиб, вилоят марказидаги педагогика университетига ўқишига кирди.

У ҳафталаб ўқишида бўлгани учун

билин Нозигулни зикналика, Озодани бўлса ишёмасликда айлаброса ёлғон тўқиди. Совчи аёллар унга ҳеч нарса демай, ҳайр-маззурни хам насиya килиб жўнаб колишиди. Хола ўзича Озодадан шу таҳлит ўч олди.

Бу орада Тўйбили холанинг ўғли

Камолжон ҳам ҳарбий хизматдан қайтиб, вилоят марказидаги педагогика университетига ўқишига кирди.

У ҳафталаб ўқишида бўлгани учун

билин Нозигулни зикналика, Озодани бўлса ишёмасликда айлаброса ёлғон тўқиди. Совчи аёллар унга ҳеч нарса демай, ҳайр-маззурни хам насиya килиб жўнаб колишиди. Хола ўзича Озодадан шу таҳлит ўч олди.

Бу орада Тўйбили холанинг ўғли

Камолжон ҳам ҳарбий хизматдан қайтиб, вилоят марказидаги педагогика университетига ўқишига кирди.

У ҳафталаб ўқишида бўлгани учун

билин Нозигулни зикналика, Озодани бўлса ишёмасликда айлаброса ёлғон тўқиди. Совчи аёллар унга ҳеч нарса демай, ҳайр-маззурни хам насиya килиб жўнаб колишиди. Хола ўзича Озодадан шу таҳлит ўч олди.

Бу орада Тўйбили холанинг ўғли

Камолжон ҳам ҳарбий хизматдан қайтиб, вилоят марказидаги педагогика университетига ўқишига кирди.

У ҳафталаб ўқишида бўлгани учун

билин Нозигулни зикналика, Озодани бўлса ишёмасликда айлаброса ёлғон тўқиди. Совчи аёллар унга ҳеч нарса демай, ҳайр-маззурни хам насиya килиб жўнаб колишиди. Хола ўзича Озодадан шу таҳлит ўч олди.

Бу орада Тўйбили холанинг ўғли

Камолжон ҳам ҳарбий хизматдан қайтиб, вилоят марказидаги педагогика университетига ўқишига кирди.

У ҳафталаб ўқишида бўлгани учун

билин Нозигулни зикналика, Озодани бўлса ишёмасликда айлаброса ёлғон тўқиди. Совчи аёллар унга ҳеч нарса демай, ҳайр-маззурни хам насиya килиб жўнаб колишиди. Хола ўзича Озодадан шу таҳлит ўч олди.

Бу орада Тўйбили холанинг ўғли

Камолжон ҳам ҳарбий хизматдан қайтиб, вилоят марказидаги педагогика университетига ўқишига кирди.

У ҳафталаб ўқишида бўлгани учун

билин Нозигулни зикналика, Озодани бўлса ишёмасликда айлаброса ёлғон тўқиди. Совчи аёллар унга ҳеч нарса демай, ҳайр-маззурни хам насиya килиб жўнаб колишиди. Хола ўзича Озодадан шу таҳлит ўч олди.

Бу орада Тўйбили холанинг ўғли

Камолжон ҳам ҳарбий хизматдан қайтиб, вилоят марказидаги педагогика университетига ўқишига кирди.

У ҳафталаб ўқишида бўлгани учун

билин Нозигулни зикналика, Озодани бўлса ишёмасликда айлаброса ёлғон тўқиди. Совчи аёллар унга ҳеч нарса демай, ҳайр-маззурни хам насиya килиб жўнаб колишиди. Хола ўзича Озодадан шу таҳлит ўч олди.

Бу орада Тўйбили холанинг ўғли

Камолжон ҳам ҳарбий хизматдан қайтиб, вилоят марказидаги педагогика университетига ўқишига кирди.

У ҳафталаб ўқишида бўлгани учун

билин Нозигулни зикналика, Озодани бўлса ишёмасликда айлаброса ёлғон тўқиди. Совчи аёллар унга ҳеч нарса демай, ҳайр-маззурни хам насиya килиб жўнаб колишиди. Хола ўзича Озодадан шу таҳлит ўч олди.

</

Адабий жараён

Бундан анча йиллар бўрун кечки пайт бериладиган “Бор экан-да, ўйқ экан, оч экан-да, тўқ экан, Бўри бақовул экан, Тулки ясовул экан, Карга қақимчи экан, Чучук чақимчи экан...” деб бошланадиган “Бор экан-да, ўйқ экан” радиоэшифтириши болаларни ўзига сеҳрлаб кўярди. Радио атрофида жам бўлган болалар марқ билан эртак тинглашарди.

Хали ўқиш, ёзиши билмайдиган мактабгача тарбия ёшидаги болалар учун бу ниҳоятда марокли эшифтириш эди. Буни ўрга яшар кишилар яхши эслашади. Уларнинг китоб ўқишига кизикиши хам шундан бошланган бўлса, ажабмас. Гарчи у пайтларда хозиргидек китоблар кўп эмас эди...

Бугунги кунда болалар умуман радиоэшифтишмайди. Фан ва техника ривожланиб кетгани боис, кўтичилгининг вакти телевизор кўриш ёки телефон “титклиш” билан ўтмоқда. Болаларнинг маънавияти даражаси пасайиб кетаётгани, уларни китоб ўқишига ўргатиш зарурлиги хусусида мунтазам гапирамиз. Лекин болалар адабиёти кай ахволда? Кичконтойларни ўзига жалб килиб оладиган асарлар яратилаяптими? Нашриётлар, айниқса, хусусий нашриётларнинг болалар учун мўлжалланган китоблари сифати талабга жавоб берадими? Бу каби саволлар келажак авлод тақдирiga бефарқ бўймаган, замонавий гаджетларга боғланиб колаётган болаларни китобхонликка жалб этиш зарурлиги тўғрисида кайгураттган ижодкорларни хавотирга солиши тайин.

Набирамга китоб сотиб олиш учун Чирчик шахримиздаги китоб дўконларига кирдим. Катта бир шахарда атиги иккита кичкина китоб дўйони борлиги одамларнинг китоб мутолаасига муносабатини кўрсатиб туриди. Агар китобхонлар сони кўп бўлганида, китоб дўйонларни хам ўз-ўзидан кўпайиб кетган бўларди. Жавонлардаги китобларни кўздан кечирар экманан, Худойберди Тўхтабоевнинг, яна чет эл ёзувчиларининг бир-икки китобидан бошка “ялт” этиб кўзга ташланадиган нашрларни кўрмадим. Кизикувчанилим устун келиб, кичик хажмадиги бир нечта ки-

тобчани харид килдим.

Муҳаббат Ўринбой кизининг “Онамнинг эртаклари” китоби этиборимни торди. 2018 йилда “Дониш чироги” нашриётида чоп этилган, юпка муковаси чироили ишланган бу китобчага олтита кичик хажмадиги эртак жамланган экан, уларни эринмай ўқиб чиқдим. Эртаклар равон, болаларга тушунарли тилда ёзилган, мазмунан бой. Лекин китобни очган кишининг кўнглихи торгади. Сабаби, китоб сифатизи козода, ўта хира оқ-кора расмлар билан босилиган. Хаёлмандан бу китоб ранг-барангликни яхши кўрадиган болаларга ёқармикан, деган фикр ўтди. Ахир, китоб болалар дунёкарашини кенгайтириши билан бирга, уларнинг эстетикидини хам тарблайлайди. Болаларга мўлжалланган китобларни расмлар дил билан ташланган, ўзига жалб этадиган ёркин рангларда бўлсангина ўқувчиларни зериктирмайди. Юқсан савиали китоб ва унга муносиб ишланган расмлар болалар хулини, дидини шакллантиришида мухим аҳамияти касб этади.

“Эртаклар олами” деб номланган китобча хам битта хикоя ва тўртта эртакдан иборат, юпка когозда “Тафаккур қаноти” нашриёти томонидан 2017 йили чоп этилган. Муаллифи кўрсатилмаган. Номалум адабиёнинг “Тилсимтон” номли эртаги ҳаддан ортиқ чўзилиб кетган. “Сирли уйча” эртагини ўқиб чиқиб, хеч кандай маъно топмадим. Унда ёзилишича, бир уччага пашша, кўрсичон, курбака, кўён, бўри хамда тулки ийғилиди, охирида келган ўйчани яскон килиб ташлайди. Тамом-вассалом. Бу болага қандай маънавий озука бериши мумкин?

Шаҳодат Исаҳонованинг 2019 йили чоп этилган “Антика ўзфат” китобидан ўрин олган хикоялар чукур мазмунга эта. Чироили ёзилган, бир

ўтиришда ўқиб чиккингиз келади. Бирок байзи жойларда катталарнинг ичикилик ичиши, “Антика ўзфат” хикоясида эса боланинг зиёфатга ўнгилган отасининг касбдошлари бир-бирларига “тўнғиз”, “тулки”, “шокол” каби хайвонларномини лакаб килиб кўйиб олишгани, отасининг таъбирича, туппа-тузук одамларнинг бариси меҳмондорчиликда “хайвонларга айланиши”ни болалар учун ибраг бўладиган жихат, деб бўлмайди. Қолаверса, болаларнинг асар қаҳрамонларига таклид килиши хам сир эмас.

Ёки “Асалча” хикоясида олти яшар кишининг дугонасига ойимнинг иккита эри бор дейиши, улар вактинчалик дада эканликларини айтиши мурғак калбларни “эрта улгайтириб”, хаё парасини кўтариб кўйимасмик?..

“Импрес медия” нашриётида 2020 йили нашр этилган “Дехкон билан жин” китобасининг муаллифини хам тарблайлайди. Китобнинг кишини хам тарблайлайди. Болаларга мўлжалланган китобларни расмлар дил билан ташланган, ўзига жалб этадиган ёркин рангларда бўлсангина ўқувчиларни зериктирмайди. Юқсан савиали китоб ва унга муносиб ишланган расмлар болалар хулини, дидини шакллантиришида мухим аҳамияти касб этади:

Гув-гув учар болари,
Дув-дув учар болари.
Гуддан-гулга кўнишишиб,
Шарбат ичар болари.

Мактаб ёшидаги болалар учун ёзиладиган китоблар ранг-баранг, мазмунни теран, хажми хам каттарко бўлиши лозим. Ёритига ёзиладиган мавзуларда юқсан ватанпарварлик, тинчликесварлик гояларини акс эттирадиган воеходисалар, миллий қаҳрамонларни иштадиган китобларни сарсон бўлган ижодкорнинг китоб ўзишга рагбати сўниши табии. Шу ўринда бир мисол келтирмокчиман. Норвегияда болалар адабиётига доир янги китоб чоп этилса, хукумат 1500 донасини сотиб олиб, мамлакатнинг барча худудидаги тилда тасвирлайди:

Ману мана

Гуддан-гулга кўнишишиб,

Шарбат ичар болари.

Мактаб ёшидаги болалар учун ёзиладиган китоблар ранг-баранг, мазмунни теран, хажми хам каттарко бўлиши лозим. Ёритига ёзиладиган мавзуларда юқсан ватанпарварлик, тинчликесварлик гояларини акс эттирадиган воеходисалар, миллий қаҳрамонларни иштадиган китобларни сарсон бўлган ижодкорнинг китоб ўзишга рагбати сўниши табии. Шу ўринда бир мисол келтирмокчиман. Норвегияда болалар адабиётига доир янги китоб чоп этилса, хукумат 1500 донасини сотиб олиб, мамлакатнинг барча худудидаги тилда тасвирлайди:

Ману мана

Гуддан-гулга кўнишишиб,

Шарбат ичар болари.

Мактаб ёшидаги болалар учун ёзиладиган китоблар ранг-баранг, мазмунни теран, хажми хам каттарко бўлиши лозим. Ёритига ёзиладиган мавзуларда юқсан ватанпарварлик, тинчликесварлик гояларини акс эттирадиган воеходисалар, миллий қаҳрамонларни иштадиган китобларни сарсон бўлган ижодкорнинг китоб ўзишга рагбати сўниши табии. Шу ўринда бир мисол келтирмокчиман. Норвегияда болалар адабиётига доир янги китоб чоп этилса, хукумат 1500 донасини сотиб олиб, мамлакатнинг барча худудидаги тилда тасвирлайди:

Ману мана

Гуддан-гулга кўнишишиб,

Шарбат ичар болари.

Мактаб ёшидаги болалар учун ёзиладиган китоблар ранг-баранг, мазмунни теран, хажми хам каттарко бўлиши лозим. Ёритига ёзиладиган мавзуларда юқсан ватанпарварлик, тинчликесварлик гояларини акс эттирадиган воеходисалар, миллий қаҳрамонларни иштадиган китобларни сарсон бўлган ижодкорнинг китоб ўзишга рагбати сўниши табии. Шу ўринда бир мисол келтирмокчиман. Норвегияда болалар адабиётига доир янги китоб чоп этилса, хукумат 1500 донасини сотиб олиб, мамлакатнинг барча худудидаги тилда тасвирлайди:

Ману мана

Гуддан-гулга кўнишишиб,

Шарбат ичар болари.

Мактаб ёшидаги болалар учун ёзиладиган китоблар ранг-баранг, мазмунни теран, хажми хам каттарко бўлиши лозим. Ёритига ёзиладиган мавзуларда юқсан ватанпарварлик, тинчликесварлик гояларини акс эттирадиган воеходисалар, миллий қаҳрамонларни иштадиган китобларни сарсон бўлган ижодкорнинг китоб ўзишга рагбати сўниши табии. Шу ўринда бир мисол келтирмокчиман. Норвегияда болалар адабиётига доир янги китоб чоп этилса, хукумат 1500 донасини сотиб олиб, мамлакатнинг барча худудидаги тилда тасвирлайди:

Ману мана

Гуддан-гулга кўнишишиб,

Шарбат ичар болари.

Мактаб ёшидаги болалар учун ёзиладиган китоблар ранг-баранг, мазмунни теран, хажми хам каттарко бўлиши лозим. Ёритига ёзиладиган мавзуларда юқсан ватанпарварлик, тинчликесварлик гояларини акс эттирадиган воеходисалар, миллий қаҳрамонларни иштадиган китобларни сарсон бўлган ижодкорнинг китоб ўзишга рагбати сўниши табии. Шу ўринда бир мисол келтирмокчиман. Норвегияда болалар адабиётига доир янги китоб чоп этилса, хукумат 1500 донасини сотиб олиб, мамлакатнинг барча худудидаги тилда тасвирлайди:

Ману мана

Гуддан-гулга кўнишишиб,

Шарбат ичар болари.

Мактаб ёшидаги болалар учун ёзиладиган китоблар ранг-баранг, мазмунни теран, хажми хам каттарко бўлиши лозим. Ёритига ёзиладиган мавзуларда юқсан ватанпарварлик, тинчликесварлик гояларини акс эттирадиган воеходисалар, миллий қаҳрамонларни иштадиган китобларни сарсон бўлган ижодкорнинг китоб ўзишга рагбати сўниши табии. Шу ўринда бир мисол келтирмокчиман. Норвегияда болалар адабиётига доир янги китоб чоп этилса, хукумат 1500 донасини сотиб олиб, мамлакатнинг барча худудидаги тилда тасвирлайди:

Ману мана

Гуддан-гулга кўнишишиб,

Шарбат ичар болари.

Мактаб ёшидаги болалар учун ёзиладиган китоблар ранг-баранг, мазмунни теран, хажми хам каттарко бўлиши лозим. Ёритига ёзиладиган мавзуларда юқсан ватанпарварлик, тинчликесварлик гояларини акс эттирадиган воеходисалар, миллий қаҳрамонларни иштадиган китобларни сарсон бўлган ижодкорнинг китоб ўзишга рагбати сўниши табии. Шу ўринда бир мисол келтирмокчиман. Норвегияда болалар адабиётига доир янги китоб чоп этилса, хукумат 1500 донасини сотиб олиб, мамлакатнинг барча худудидаги тилда тасвирлайди:

Ману мана

Гуддан-гулга кўнишишиб,

Шарбат ичар болари.

Мактаб ёшидаги болалар учун ёзиладиган китоблар ранг-баранг, мазмунни теран, хажми хам каттарко бўлиши лозим. Ёритига ёзиладиган мавзуларда юқсан ватанпарварлик, тинчликесварлик гояларини акс эттирадиган воеходисалар, миллий қаҳрамонларни иштадиган китобларни сарсон бўлган ижодкорнинг китоб ўзишга рагбати сўниши табии. Шу ўринда бир мисол келтирмокчиман. Норвегияда болалар адабиётига доир янги китоб чоп этилса, хукумат 1500 донасини сотиб олиб, мамлакатнинг барча худудидаги тилда тасвирлайди:

Ману мана

Гуддан-гулга кўнишишиб,

Шарбат ичар болари.

Мактаб ёшидаги болалар учун ёзиладиган китоблар ранг-баранг, мазмунни теран, хажми хам каттарко бўлиши лозим. Ёритига ёзиладиган мавзуларда юқсан ватанпарварлик, тинчликесварлик гояларини акс эттирадиган воеходисалар, миллий қаҳрамонларни иштадиган китобларни сарсон бўлган ижодкорнинг китоб ўзишга рагбати сўниши табии. Шу ўринда бир мисол келтирмокчиман. Норвегияда болалар адабиётига доир янги китоб чоп этилса, хукумат 1500 донасини сотиб олиб, мамлакатнинг барча худудидаги тилда тасвирлайди:

Ману мана

Гуддан-гулга кўнишишиб,

Шарбат ичар болари.

Мактаб ёшидаги болалар учун ёзиладиган китоблар ранг-баранг, мазмунни теран, хажми хам каттарко бўлиши лозим. Ёритига ёзиладиган мавзуларда юқсан ватанпарварлик, тинчликесварлик гояларини акс эттирадиган воеходисалар, миллий қаҳрамонларни иштадиган китобларни сарсон бўлган ижодкорнинг китоб ўзишга рагбати сўниши табии. Шу ўринда бир мисол келтирмокчиман. Норвегияда болалар адабиётига доир янги китоб чоп этилса, хукумат 1500 донасини сотиб олиб, мамлакатнинг барча худудидаги тилда тасвирлайди:

Ману мана

Гуддан-гулга кўнишишиб,

Ш

Бошланиши 1-саҳифада

Тадбирда вазир иштедодли ёш санъаткорларга ижодий муваффакиятлар тилад шундай деди:

— Номоддий маданий меросни авайлаб-асарш, келгуси авлодга безавол етказиш борасидаги хамкорларимизга миннадорлик билдирамиз. Қатор лойихаларимиз бир дарахт илдизи каби бир-бирига тулаш, кон-кариндо халқлар ўргасида олтин кўприк вазифасини ўтайди.

Маданият ва санъат жамиятнинг бебаҳо хазинаси, инсон тафаккурининг бебаҳо кашифиётидир. Ижод ва маҳоратнинг, тинимисиз изланишининг энг олий даражасида яратилиган асарларгина инсоннинг орагидаги жой олади.

Халқаро TURKSOY ташкилоти бош хотиги Султон Раев ўз сўзида: “Биз ташкилотимиз равнавини, маданияту санъатини Ўзбекистониз тасаввур килолмаймиз. Биринчи марта ўтказилаётган талабалар фестивали туркӣ тилии олийгоҳлар ўртасида дўстлик ва кардошлик ришиналари боғлайди. Фестиваль доирасидаги илмий-амалий анжуман, таникли санъат даргаларининг маҳорат дарслари ҳам халқларимиз санъатини жаҳон саҳнагарига олиб чиқишга хизмат килид”, дей таъкидлаб ўтди.

Юзга якин меҳмонлар сафида таникли санъат усталилар, драматурглар, талабалар ва олийгоҳларнинг ректорлари ҳам иштирок этдилар.

Туркия Республикаси Анкара мусика ва гўзал санъатлар университети ректори Эрхан Узден, Озарбайжон давлат маданият ва

САНЪАТИНИГ ОЛТИН КЎПРИГИ

санъатуниверситети ректори Жайрон Махмудова, Қозогистон миллий санъат академияси ректори Азамат Сатибалди, Қирғизистон маданият ва санъатуниверситети ректори Туманбай Кўлдашев, Туркманистон давлат маданият институти ректори Аманмурад Айдугдиев, кузатувчи макомида иштирок этгатан Олтой давлат маданият институти рек-

тори Олеся Куткина Биринчи халқаро “Турк дунёси талабалари театр фестивали”да наимоиш этилаётган спектакль томошаларида ҳамда “Янги давр ўзбек театри санъатининг мухим масалалари: муаммо ва симилар” мавзудидаги докторант, мустакил изланувчилар, талабаларнинг илмий-амалий анжуманида ҳам иштирок этдилар.

Туркия Республикаси Анкара мусика ва гўзал санъатлар университети ректори Эрхан Узден фестивалнинг аҳамияти хакида шундай деди:

— Бир гўзал ташаббус изидан санъат дунёсида янги ижод намуналарини намонош иштаб кувонаётган, маслаги, нияти, орзулари бир хил талабаларни кўриб хавасим келиди. Ҳар бир халқни санъатни дунёга танитиди. Бу эса, ижодкорга жаҳон саҳнагариди ўз халқи номидан сўз айтиш имкониятини беради. Илму ижод ҳар кандай куролдан, ҳар кандай табиий бошлиқдан, ҳар кандай кучдан афзал экани аён.

Қозогистон миллий санъат академияси ректори Азамат Сатибалди:

— Ўзбек миллий академик театрида таникли адибимиз Мухтор Аvezов қаламига мансуб, атоғи режиссер Марат Азимов саҳнагаштирган “Абай” спектаклини кўриб илхомланганди. Талабаларимиз томонидан Сара Кейн қаламига мансуб, академиямиз магистри Нурижакин Ширин саҳнагаштирган “Психоз-4.48” спектаклимиз карсаклар билан кабул килинди. Ижодкорларга

бундан ортиқ кувонч борми?! – деда ўз таассуратларни ўртоқлашиди.

Кирғизистон маданият ва санъатуниверситети ректори Туманбай Кўлдашев фестивалга Жорх Фрейдо асари асосида Қирғизистон халқ артисти Эгамберди Бекбелиев саҳнагаштирган “Хонимлар чевари”, Мар Байжинев сценарийси асосида Қирғизистон халқ артисти Гулайим Каниметова саҳнагаштирган “Ўн иккинчи кун” номли спектакллар тақдим килинганини, Гулайим Каниметованин махорат дарслари олкишлар

билан кутиб олинганини айтиб, шундай деди: “Яхшилаб қаралса, ҳаммамизинг дарду севинчимиз – дунёда меҳр ва яхшилик қадри хакидаги саҳна асарлари. Тошкентда санъат ниҳоятда қадрланар экан!”

Туркманистон давлат маданият институти ректори Аманмурад Айдугдиев институт талабалари саҳнагаштирган Морал Дурдиева қаламига мансуб “Ўгуз ривоти” спектакли туркман миллиатининг дарду севинчларини ўзида мужассам этганин таъкидлайди.

Кузатувчи макомида иштирок этгатан Олтой давлат маданият институти ректори Олеся Куткина атоғи рус адиби Антон Чеховнинг Атабей Барши саҳнагаштирган “Тутуннинг зарари” спектаклини хакида гапириб, анкараплик талабалар маҳоратидан хайратта тушганини айтди: “Илоҳий кучнинг, беназир мўъжизанинг тимсоли санъат, театр эса мана шу мўъжизанинг олий даражадаги кўринисидир”.

Меҳмонлар Темурийлар тарихи музейи, Хореография академияси, Ўзбекистон давлат консерваторияси хуздурдаги Ботир Закиров институтида бўлиб, Камолиддин Бехзод номидаги миллий рассомлик ва дизайн институти фаолияти билан танишиб, Янги Ўзбекистонда маданият ва санъатта қартилаётган улкан ётиборни ётироф этдилар.

**Сайёра ТҮЙЧИЕВА,
Ўзбекистон давлат санъат ва
маданият институти профессори,
фалсафа фанлари доктори**

Гул кўп, чаман кўп...

Нече асрлардан бўён Шарль Перро (1628 – 1703) дунёдаги энг машҳур эртаклардан бири сифатида ётироф этиб келинади. Адабининг “Этик кийган мушукча”, “Қизил Қалпоқча”, “Золушка”, “Она Фоз эртаклари”, “Миттивой” сингари эртаклари барчамизга болалидан маълум, аммо уларнинг яратилиши тарихининг айрим томонлари биз учун қизиқ ва тўлиғича маълум эмас.

Эртаклар тарихи

Эртакларнинг иккى тури бор: “болалар учун” ва “муаллифлик”. Биринчи турдагисини оналар болаларига тунда ўқиб бериса, иккинчи турдагисини ўқишига кўркүшади. Чунки аслида Қизил Қалпоқча ва унинг бувисига њеч ким ёрдамга келмайди, “Ўйқудаги гўзлар”даги шахзоданинг онаси одамхўр, уз набирапарни катл этишини буюради. Миттивой эса маќр-хийла ишлатиб, Одамхўрни ўз қизларини катл этишига мажбур килади. Агар бу эртакларнинг муаллифлик аслиятини ўқимаган бўлсангиз, вактни бой берманг, чунки улар бунга арзиди.

“Она Фоз эртаклари”

Бу эртакларнинг барчasi Шарль Перро томонидан ёзилмаган. Тўпламдаги факат учта хижо: “Гризельда”, “Ажой истаклар” ва “Эшак териси” унинг қаламига мансуб. Қолғангларини унинг ўғли – Пьер ёзган. Отаси уларни таҳрир қилиб, тарбиявий томонига ётибор қаратиб нашр этишига ёрдам берган. 1724 йилгача ота-ўйининг эртаклари алоҳида-aloҳида нашр этилган бўлса, кейинчалик ноширлар уларнинг асарларини бир китобга жамлаб, Перро ота номидан ўзлон қилишган.

Қўксоқол

Қўксоқол асли ҳаётда бор адам. Жиль де Ре – иске иштедодли саркарда ва Жанна д'Аркнинг сафдоши бўлиб, сехру жуда билан шуғулланган ва 1440 йилда 34 нафар боланинг ўлимида айбланиб катл этилган. Тарихчилар хизиргага баҳшадиларки, бу сиёсий жараёнлар оқибатими ёки “алвастилар ови”нинг навбатдаги курбоними? Аммо уларнинг барчasi бир хуласага келган: Ре жинончи эмас! Биринчидан, уни айлаша учун биронта аниқ далил кетирилмаган. Иккинчидан, унинг замондошлари унинг ҳалол, яхши ва тартибли киши бўлганини ёзишган. Уни котилга айлантирган мишишлар қаҷон тарқалганини њеч ким билмайди. Аммо уни эртак ёзилмасидан олдин Кўксоқол деб аташарди.

Перро эртаклари аслият эмас

“Ўйқудаги гўзлар”, “Миттивой”, “Золушка” ва бошқа эртакларнинг қаҳрамонлари европа халқлари халқ оғзаки ижодидаги персонаж ҳисобланади, аммо “Фоэнанжа қиролича” тўпламда йўқ. Унинг номидан олиб китобни номлашда фойдаланиш – эртакчининг адабий-ётдаги рақиби – Никола Буало ва бошқа классицизм ва килдилари қарши зарба бўлганди. Улар болаларни оддий халқ эртаклари руҳидан эмас, юқсанк образлар асосида тарбиялаш керак деб ҳисоблашарди. Эртакларни эса, кераксиз, ётто тарбия соҳасидан зарабли деб билишарди. Шундай қилиб бу китобнинг нашр этилиши “ескилик ва янглилк можаросида” мумхин воеа бўлган эди.

Буалога қарши

Перро Никола Буалога қасдма-қасдиға ўз китобини “Она Фоз эртаклари” деб номлайди. Она Фоз француз халқ оғзаки ижодидаги персонаж ҳисобланади, аммо “Фоэнанжа қиролича” тўпламда йўқ. Унинг номидан олиб китобни номлашда фойдаланиш – эртакчининг адабий-ётдаги рақиби – Никола Буало ва бошқа классицизм ва килдилари қарши зарба бўлганди. Улар болаларни оддий халқ эртаклари руҳидан эмас, юқсанк образлар асосида тарбиялаш керак деб ҳисоблашарди. Эртакларни эса, кераксиз, ётто тарбия соҳасидан зарабли деб билишарди. Шундай қилиб бу китобнинг нашр этилиши “ескилик ва янглилк можаросида” мумхин воеа бўлган эди.

Эртакчилик!

Шарль Перро ижодин ўрганганлар уни одатда эртакчи деб аташади, аслида у бошқа асарлар ҳам ёзган, адабий танқидчи ҳам бўлған. У базан “эртаклар ҳаётимни барбод килди” деб ёзгирарди ва бу жонрда асар ёзганидан афсусланарди. У китобхонлар “эртаклар”ни жиддий адаб сифатида қабул қиласлигини ҳам таъкидлаб ўтган.

Жаҳонгир ПИРМУҲАМЕДОВ

Таҳририятга келган қўлзмалар таҳжил этилмайди ва муаллифларга қайтарилмайди. Муаллифлар фикри таҳририят нуқтаи назаридан фарқланни мумкин.

Навбатчи муҳаррир Шуҳрат АЗИЗОВ

Саҳифалови Ниғора ТОШЕВА

Газета 2014 йил 26 ноябрда Ўзбекистон Республикаси

Президенти Административи хуузиради Ахборот ва оммавий коммуникациялар агентлигидаги томонидан

0283 ракам билан рўйхатта олинган.

Адали - 1029, Буюрга Г - 538.

Хажми - 3 босма табоқ, А - 2.

Нашр кўрсаткичи - 222.

Ташкилотлар учун - 223. 1 2 3 4 5 6

ЖУМА КУНЛАРИ

ЧИҚАДИ

Сотудва наҳри эркин.

Шарк

наширт-матбага

акциядорлик компанияси

босмахонаси.

Босмахона манзили:

Буюк Түрён кўчаси,

41-й.

Босишига топшириш вақти - 21.00.

Босишига топширилди - 21.35.

ISSN 2181-614X
9772181-614000

**O'ZBEKISTON
adabiyoti va san'ati**

Манзилимиз: Тошкент - 100083,
Матбуотчилар кўчаси, 32.

Электрон почта манзили:
uzas.gzt@mail.ru

Муассис:
ЎЗБЕКИСТОН
ЁЗУВЧИЛАР ЮШМАСИ

Бош
муҳаррир
Хумоюн
АҚБАРОВ